

## ОСНОВНИ СТРУКТУРНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА СТРАНИХ ПОДРУЖНИЦА BASIC STRUCTURAL INDICATORS OF BUSINESS ACTIVITIES OF FOREIGN AFFILIATES

У 2019. години у Републици Српској пословала је 261 страна подружница са 30 048 запослених лица. Укупан промет који су ова предузећа остварила износио је 5 милијарди КМ, док је додата вриједност по факторским трошковима достигла више од 1,2 милијарде КМ.

*In 2019, there were 261 foreign affiliates, with 30,048 persons employed, which operated in Republika Srpska. Total turnover that these enterprises achieved amounted to 5 billion KM, with value added at factor cost reached more than 1.2 billion KM.*

Број страних подружница у 2019. години у односу на претходну годину, мањи је за једно предузеће, док је број запослених лица већи за 3,2% или 923 лица.

*Compared to the previous year, there was one foreign affiliate fewer in 2019, while the number of persons employed increased by 3.2% or 923 persons.*

Стране подружнице чиниле су 3,2% од укупног броја тржишно оријентисаних предузећа, односно предузећа обухваћених „Годишњим извјештајем структурних пословних статистика за 2019. годину“ (СПС). У укупном броју страних подружница највише их је у подручју Прерађивачка индустрија 42,1% и Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала 23,4%.

*In 2019, foreign affiliates accounted for 3.2% of the total number of market oriented enterprises, that is, of the enterprises covered by the "Annual report on Structural business statistics for 2019" (SBS). In the total number of foreign affiliates, the highest share was that of those in the section Manufacturing with 42.1%, followed by Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles with 23.4%.*

Државе чланице Европске уније имају највеће учешће у капиталу страних подружница у Републици Српској, 58,6%.

*EU member states had the highest share in capital of foreign affiliates, namely 58.6%.*

Од укупног броја запослених лица, добијених путем СПС истраживања за предузећа, 20,0% ангажовано је у страним подружницама. Посматрано по подручјима КД, највећи дио запослених у страним подружницама ангажован је у подручјима Прерађивачка индустрија 58,1% и Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала 18,3%.

*Of the total number of employed persons obtained through the SBS survey for enterprises, 20.0% were employed in foreign affiliates. By section of the activity classification, of the total number of persons employed in foreign affiliates, majority were employed in the sections Manufacturing 58.1% and Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles 18.3%.*

Стране подружнице, у којима највеће учешће у капиталу имају државе чланице Европске уније, ангажују 67,5% од укупног броја запослених лица.

*Foreign affiliates in which EU member states have the highest share in capital employed 67.5% of the total number of employed persons.*

У укупно оствареном промету предузећа по СПС истраживању, стране подружнице учествују са 26,9%. Посматрано према подручјима дјелатности, промет страних подружница остварен је уз највећи допринос оних из подручја Прерађивачка индустрија 46,1% и Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала 31,6%.

*Foreign affiliates had a share of 26.9% in the total turnover of enterprises obtained through the SBS survey. The highest contribution to the turnover of foreign affiliates, by section of economic activities, was that of affiliates in the sections Manufacturing 46.1% and Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles 31.6%.*

Од укупног оствареног промета страних подружница, 57,3% остварују оне у којима највеће учешће у капиталу имају државе чланице Европске уније.

*Of the total turnover of foreign affiliates, 57.3% was produced by those in which EU member states have the highest share in capital.*

Учешће страних подружница у додатој вриједности по факторским трошковима из СПС истраживања је 26,0%. У стварању додате вриједности по факторским трошковима страних подружница највише доприносе подружнице из подручја Прерађивачка индустрија 36,9% и Информације и комуникације 21,5%.

*The share of foreign affiliates in the total value added at factor cost obtained through the SBS survey was 26.0%. In the production of value added at factor cost of foreign affiliates, the highest contribution was that of affiliates in the sections Manufacturing 36.9% and Information and communication 21.5%.*

У додатој вриједности по факторским трошковима страних подружница 62,7% учествују подружнице у којима највеће учешће у капиталу имају државе чланице Европске уније.

*Affiliates in which EU member states have the highest share in capital had a share of 62.7% in the total value added at factor cost of foreign affiliates.*

Статистиком страних подружница обухваћена су предузећа из подручја индустрије (В, С, Д и Е), грађевинарства (Ф), трговине (Г) и нефинансијских услуга (Н, И, Ј, Л, М, Н, П, Р, Q, R и S95), према Класификацији дјелатности КД БиХ 2010.

*Foreign affiliates statistics covers enterprises from the sections Industry (B, C, D and E), Construction (F), Trade (G) and Non-financial Services (H, I, J, L, M, N, P, Q, R and S95), in accordance with the Classification of Economic Activities KD BiH 2010.*

Основни структурни показатељи пословања страних подружница дати су према подручјима дјелатности, величини подружница и према државама у којима је сједиште страног власника са највећим учешћем у капиталу.

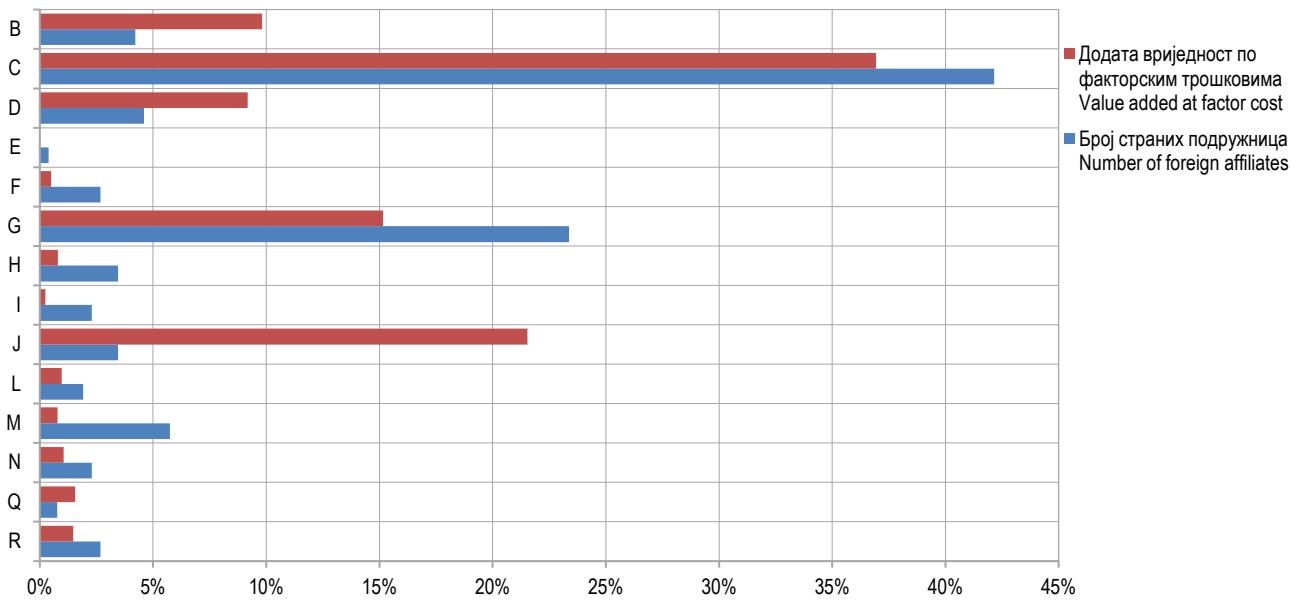
*Basic structural indicators of business activities of foreign affiliates are shown by section of economic activities, size of affiliates and by country of headquarters of the foreign owner with the highest share in capital.*

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ О ПОСЛОВАЊУ СТРАНИХ ПОДРУЖНИЦА, 2019.  
BASIC INDICATORS OF BUSINESS ACTIVITIES OF FOREIGN AFFILIATES, 2019

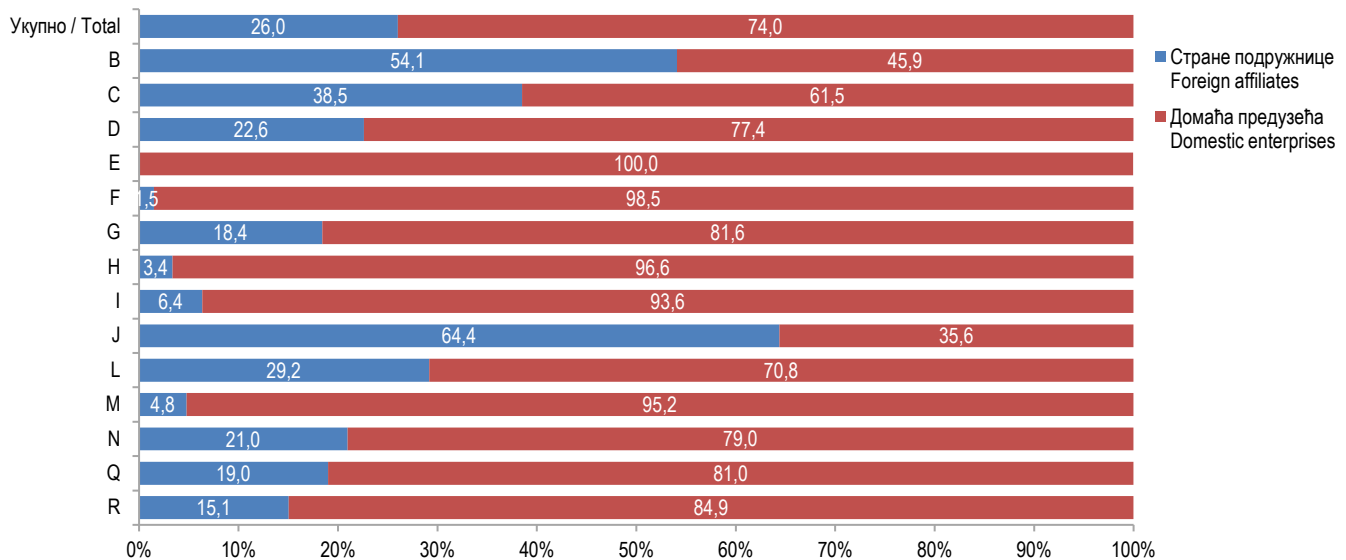
|   | Број страних подружница<br><i>Number of foreign affiliates</i> | Број запослених лица<br><i>Number of persons employed</i> | Промет<br><i>Turnover</i> | Вриједност производње<br><i>Production value</i> | Додата вриједност по факторским трошковима<br><i>Value added at factor cost</i> | Трошкови запослених<br><i>Personnel costs</i> |  |
|---|--|---|---------------------------|--|---|---|--|
|   |  |   |                           |  |   |   |  |
| Стране подружнице у Републици Српској, УКУПНО                                       | 261  | 30 048  | 5 016 683                 | 3 438 290  | 1 275 353   | 593 372                                       | <i>Foreign affiliates in Republika Srpska, TOTAL</i>                                     |
| ПРЕМА ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛАТНОСТИ  |  |   |                           |  |   |   | <i>BY SECTION OF ACTIVITIES</i>  |
| Подручја индустрије (B, C, D, E)  | 134  | 19 725  | 2 775 816                 | 2 474 893  | 713 224   | 364 147                                       | <i>Industrial sections (B,C,D,E)</i>   |
| Грађевинарство (F)  | 7  | 96  | 29 660                    | 12 063   | 6 305   | 1 221   | <i>Construction (F)</i>  |
| Трговина на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала (G)                | 61   | 5 490   | 1 583 723                 | 315 659  | 193 312   | 101 592                                       | <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (G)</i>          |
| Подручја нефинансијских услуга (H, I, J, L, M, N, Q, R)                             | 59   | 4 737   | 627 484                   | 635 675  | 362 512   | 126 412                                       | <i>Non-financial services (H, I, J, L, M, N, Q, R)</i>                                   |
| ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ (БРОЈУ ЗАПОСЛЕНИХ)   |  |   |                           |  |   |   | <i>SIZE BY NUMBER OF PERSONS EMPLOYED</i>  |
| Мале (0-49)   | 162  | 2 417   | 839 558                   | 454 182  | 175 737   | 53 270  | <i>Small (0-49 employed persons)</i>   |
| Средње (50-249)   | 70   | 7 924   | 1 706 585                 | 1 213 663  | 226 288   | 150 671                                       | <i>Medium (50-249 employed persons)</i>  |
| Велике (250 и више запослених)  | 29   | 19 707  | 2 470 540                 | 1 770 445  | 873 328   | 389 431                                       | <i>Large (250 and more employed persons)</i>   |
| ПРЕМА ДРЖАВАМА У КОЈИМА ЈЕ СЈЕДИШТЕ СТРАНОГ ВЛАСНИКА СА НАЈВЕЋИМ УЧЕШЋЕМ У КАПИТАЛУ |  |   |                           |  |   |   | <i>BY COUNTRY OF HEADQUARTERS OF THE FOREIGN OWNER WITH THE HIGHEST SHARE IN CAPITAL</i> |
| Државе чланице ЕУ, УКУПНО   | 153  | 20 284  | 2 872 265                 | 1 882 567  | 800 185   | 363 024                                       | <i>EU member states, TOTAL</i>   |
| Аустрија  | 24   | 1 185   | 318 174                   | 125 583  | 43 905  | 25 832  | <i>Austria</i>   |
| Италија   | 29   | 4 426   | 438 014                   | 363 197  | 115 930   | 67 728  | <i>Italy</i>   |
| Кипар   | 10   | 464   | 253 544                   | 55 987   | 33 706  | 11 274  | <i>Cyprus</i>  |
| Луксембург  | 4  | 192   | 5 419                     | 2 271  | 332   | 2 316   | <i>Luxembourg</i>  |
| Њемачка   | 14   | 1 290   | 91 628                    | 87 014   | 34 799  | 24 316  | <i>Germany</i>   |
| Словенија   | 20   | 3 884   | 228 673                   | 228 454  | 86 601  | 56 856  | <i>Slovenia</i>  |
| Уједињено Краљевство  | 9  | 1 732   | 400 870                   | 300 592  | 202 536   | 46 125  | <i>United Kingdom</i>  |
| Холандија   | 12   | 3 369   | 479 541                   | 178 487  | 96 085  | 54 962  | <i>Netherlands</i>   |
| Хрватска  | 14   | 1 517   | 220 501                   | 127 314  | 67 314  | 23 041  | <i>Croatia</i>   |
| Чешка   | 6  | 395   | 92 069                    | 92 419   | 13 221  | 8 457   | <i>Czech Republic</i>  |
| Остале државе чланице ЕУ <sup>1)</sup>  | 11   | 1 830   | 343 832                   | 321 249  | 105 756   | 42 117  | <i>Other EU member state<sup>1)</sup></i>  |
| Државе које нису чланице ЕУ, УКУПНО   | 108  | 9 764   | 2 144 418                 | 1 555 723  | 475 168   | 230 348                                       | <i>Non-EU member states, TOTAL</i>   |
| Русија  | 4  | 1 836   | 832 727                   | 510 512  | 3 861   | 44 507  | <i>Russian Federation</i>  |
| Србија  | 75   | 5 732   | 1 078 232                 | 858 549  | 400 025   | 140 214                                       | <i>Serbia</i>  |
| Швајцарска  | 11   | 1 487   | 147 244                   | 117 290  | 58 504  | 34 691  | <i>Switzerland</i>   |
| Остале државе ван ЕУ <sup>2)</sup>  | 18   | 709   | 86 215                    | 69 372   | 12 778  | 10 936  | <i>Other non-EU member states<sup>2)</sup></i>   |

<sup>1)</sup> Остале државе чланице ЕУ су Бугарска, Данска, Грчка, Литванија, Пољска, Румунија, Словачка и Шведска.  
*Other EU member states are Bulgaria, Denmark, Greece, Lithuania, Poland, Romania, Slovakia and Sweden.*

<sup>2)</sup> Остале државе ван ЕУ су Катар, Кина, Норвешка, Сјеверна Македонија, Сједињене Америчке Државе, Турска, Уједињени Арапски Емирати, Украјина, Црна Гора, Монако, Панама, Сингапур и Хонгконг (пореске оазе).  
*Non-EU member countries are Qatar, China, Norway, North Macedonia, United States of America, Turkey, United Arab Emirates, Ukraine, Montenegro, Monaco, Panama, Singapore and Hong Kong (off-shore financial centres).*



Графикон 1. Број страних подружница и остварена додата вриједност, учешће по подручјима дјелатности, 2019.  
Graph 1. Number of foreign affiliates and realised value added, share by section of economic activities, 2019



Графикон 2. Учешће страних подружница у укупној додатој вриједности подручја дјелатности, 2019.  
Graph 2. Share of foreign affiliates in the total value added of sections of economic activities, 2019

| Подручја дјелатности према КД БиХ 2010   | Sections of economic activity according to KD BiH 2010                 |
|--|--|
| Вађење руда и камена   | B Mining and quarrying   |
| Прерађивачка индустрија  | C Manufacturing  |
| Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација              | D Electricity, gas, steam and air-conditioning supply                  |
| Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине | E Water supply; sewerage; waste management and remediation activities  |
| Грађевинарство   | F Construction   |
| Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала                        | G Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles |
| Саобраћај и складиштење  | H Transportation and storage   |
| Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и               | I Accommodation and food service activities                            |
| Информације и комуникације   | J Information and communication  |
| Пословање некретнинама   | L Real estate activities   |
| Стручне, научне и техничке дјелатности   | M Professional, scientific and technical activities                    |
| Административне и помоћне услужне дјелатности  | N Administrative and support service activities                        |
| Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада  | Q Human health and social work activities                              |
| Умјетност, забава и рекреација   | R Arts, entertainment and recreation                                   |

## МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Методологија за провођење истраживања усклађена је са европским статистичким стандардима и њен садржај прописан је ЕУ Регулацивом 716/2007 и регулативама за имплементацију 747/2008 и 364/2008.

**Страна подружница**, у смислу Inward FATS је предузеће које је резидент у Републици Српској, али је под контролом стране институционалне јединице. То су предузећа у којима је учешће страног капитала (једне или више држава) у укупном капиталу 50% и више. Подаци Inward FATS показују колико је учешће и колики је утицај страних подружница у домаћој економији.

Јединице посматрања су све стране подружнице које су садржане у подацима Структурних пословних статистика (СПС). Оквир страних подружница добијен је на основу листе Централне банке БиХ, засноване на Истраживању о директним страним улагањима.

Подаци статистике страних подружница резултат су статистичке обраде Годишњих извјештаја структурних пословних статистика и Годишњих финансијских извјештаја активних предузећа.

Резултати Структурних пословних статистика, односно статистике страних подружница производе се на бази директно прикупљених података за предузећа са 20 и више запослених лица и на бази Годишњих финансијских извјештаја за предузећа са мање од 20 запослених лица.

### Дефиниције варијабли

**Број страних подружница** обухвата активна предузећа, која се баве тржишном производњом, а у већинском су страном власништву.

**Број запослених лица** обухвата број запослених и неплаћена запослена лица као што су власници, партнери, чланови породице који раде у предузећу, волонтери и др. Број запослених обухвата лица која имају заснован радни однос на неодређено или одређено вријеме са пуним или непуним радним временом. Бројем запослених обухваћени су сезонски радници, приправници и радници који раде код куће, лица у штрајку или краткорочном одсуству. Нису обухваћена лица на дугорочном одсуству. Запослени су плаћени од стране послодавца за извршени рад, а плаћање може бити у форми плате, накнаде, хонорара, награда, плаћања по комаду или плаћања у натури.

**Промет** обухвата обрачунате приходе од продаје властитих производа, приходе од пружених услуга те приходе од продаје робе за препродају током референтног периода. У обрачун промета укључују се сви фактурисани порези, осим ПДВ-а и акциза.

**Вриједност производње**, је вриједност свих добара и услуга које су произвеле стране подружнице у току референтног периода.

**Додата вриједност по факторским трошковима** исказана је у бруто износу (без одузимања амортизације), а рачуна се тако да се вриједност производње у основним цијенама додају субвенције, а одузму трошкове пореза на производе и производњу и вриједност међуфазне потрошње.

**Трошкови запослених** су укупне накнаде запосленима током референтног периода, у новцу или у натури. Чине их бруто плате и накнаде плата, те остали трошкови запослених који имају карактер личних примања.

**Величина страних подружница** одређена је бројем запослених, према којем се разликују мале, средње и велике. Мале запошљавају, просјечно годишње, од 0 до 49 радника, средње од 50 до 249, а велике 250 и више радника.

## METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Methodology used for the survey implementation is harmonised with the European statistical standards and its content is stipulated in the EU Regulation 716/2007 and in the implementation regulations 747/2008 and 364/2008.

**Foreign affiliate** in terms of Inward FATS is an enterprise resident in Republika Srpska, but controlled by a foreign institutional unit. These are enterprises in which the share of foreign capital (one or more countries) in the total capital is 50% or more. Inward FATS data present the share and influence of foreign affiliates on the domestic economy.

Observation units are all foreign affiliates covered by the Structural Business Statistics data (SBS). The framework of foreign affiliates was obtained on the basis of the List of the Central Bank of Bosnia and Herzegovina, which is based on the Survey on direct foreign investment.

Data of foreign affiliates statistics are the result of the statistical processing of Annual reports on Structural Business Statistics and Annual financial statements of active enterprises.

Results of Structural Business Statistics, ie statistics of foreign affiliates have been produced based on the directly collected data for enterprises with 20 or more persons employed, and based on the Annual financial statements for enterprises with less than 20 persons employed.

### Definitions of variables

**Number of foreign affiliates** covers active enterprises operating commercially, which are majority foreign-owned.

**Number of employed persons** includes number of employees and unpaid employed persons such as proprietors, partners, family members working regularly in the enterprise, volunteers, etc. Number of employees covers persons who are employed on a temporary or permanent basis, working in full or part time. Number of employees includes seasonal workers, apprentices, people working from home, and persons on strike or on short-term leave. This number does not cover persons on long-term leave. Employees are paid by the employer for performed work and payments can be in the form of wage, salary, fee, gratuity, piecework pay or remuneration in kind.

**Turnover** covers calculated revenues from sale of own products, revenues from provided services and revenues from sale of goods for resale, during the reference period. Calculation of turnover includes all accrual taxes, except VAT and excise.

**Production value** is the value of all goods and services produced by foreign affiliates during the reference period.

**Value added at factor cost** is shown as the gross amount (without depreciation deduction) and it is calculated by adding subsidies to production value at basic prices and subtracting product and production tax costs and value of intermediate consumption from it.

**Personnel costs** are defined as total compensation of employees during the reference period, in money or in kind. These consist of gross wages and salaries and other personnel costs having the character of personal income.

**Size of foreign affiliates** is determined by the number of employees and based on this classification foreign affiliates can be small, medium and large. Small ones employ between 0 and 49 persons a year on average, medium ones employ between 50 and 249 persons, while large ones employ 250 or more people.

Саопштење припремила: Слађана Никић и Даница Бабић  
e-mail: sladjana.nikic@rzs.rs.ba  
danica.babic@rzs.rs.ba

Prepared by: Sladjana Nikić and Danica Babić  
e-mail: sladjana.nikic@rzs.rs.ba  
danica.babic@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Вељка Млађеновића 12д - Тел. +387 51 332 700 - в. д. директора Радосав Савановић, главни уредник - Излази годишње - Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba - Е-mail: stat@rzs.rs.ba - Приликом коришћења података обавезно навести извор

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d - Tel. +387 51 332 700 - Acting Director Radosav Savanović, Editor in chief - Annual periodicity - Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - These data can be used provided the source is acknowledged